

GAL

Taa uusa

¹ Bulus zərbələg Yesu. Dahakwant nə uudah ma səv vak kə uud biya. Dahakwant nə Yesu Kristi ard Daadamazhigəl Daada kwa ciighant Yesu ma gətlaħa.

² Baðəm nə zaraabah kwar əmtad də kai vak-wana, ghəravatər ndakwani ar taa uus kə dla-makəlaaa lii gatəg baðəm kwar ma Galatiya.

³ Aa dzadzəg nə herərra ard gabəra Daadamazhigəl Daadamiyama ard Yaazhigəl Yesu Kristi da təghħer kəskurama.

⁴ Vəladavələg nə Yesu Kristi kə shifəgan mbak-yarvad haipahamiyma, kiyava katkiyamkatəg makwan kə zamana kəladəra. Kwana kwakyarvad naaga Daadamazhigəl Daadamiyama.

⁵ Ndangħər kə Daadamazhigəl ba tangw damma zərazəra .Amin.

Maay nə watlər kə əlbəg maraw shah biya

⁶ Vəlghwawələg nə dəgiti am 6ag nə uuram kə dəga jappər ba vaivaiya. Bamma sart hədiikən am naa duwa daddakwa dəħakurət tədvad herərra Kristi, am gwiya damma kwatlern kə daala əlbəg shah də əlbəg maraw kwa samndkurdəv nəmnda.

⁷ Maay nə watlern kə əlbəg maraw shah biya. Adaba məng kyalma uudaha ar na ciikurant hənkalaruwa, dlaba ar 6a dabariya gwiya jiira əlbəg marawa Kristi.

⁸ Ən tagkurtag ciya, akwama sakurdəvsəg nə uudan kə əlbəg shah də əlbəg maraw kwa

samndkurdəv nəmnda, aandzu zərbələg sii ma ghərazhigəla, aandzu ma kəmnda, tlafatlfan vak Daadamazhigəla!

9 Bandkwa tagamndkur nəmnd ba wurwura, ən gwiya tagkurtag bakəvakwana taakiya, badəm nə daddakwa tagkura əlbəg maraw shah də əlbəg maraw kwa cawama nə uuram vakamnda, tlafatlfan!

10 Magha tag nəng ən 6a dabariya fətəra uudah mara haiyant də kaiya? əndkwah biya. dəgiti ən naag naiya, aa haiyanthaig nə Daadamazhigəl də dəgiti ən 6ag naiya. Mam tləg nə uuram ən 6a dabariya 6a dəgiti naag nə uudah naiya? əndkwah biya. Akwama manaa 6a dəgiti naag nə uudah naiya, ma nanal bi kə kwatənah Kristi biya.

Duuli nal nə Bulus kə zərbələg Yesu

11 Ən naagan am səran zaraabahar taakiya, əlbəg marawən ən tag nai kə əlbəg təghərna, sal vak uud nə iin biya.

12 Caawana vak uud bi naiy biya. dlaba maay wa tsaghjad tsag biya. Caawana vak Yesu Kristi tədvad mara ghəran vakara.

13 Cinngamacinng kə hulfa ndzəgani 6agan nai wur ma gatəga Yahudaha, ard duuli vəlantər nai kə dlad kə dlamakəlaaa lii gata Daadamazhigəl ba vaivaiya, 6aganabag kə kəla ndzədar mana ghəhnən na.

14 Am sərgasərəg dləb taakiya januujəg kə kyaləm uudah ma gatəga Yahudah kwa ghubaramnd nəmnd əmtad də iitəra. Jantəruujəg də naa dəga daadijahamnd ba vaivaiya.

15 Daadamazhigəl kwa fakwi mahuda baabara, kəsakutkəsəga dlaşa dəhakutdahəg tədvad herərraana, cinggucinng kə əmtakərarra

16 Marghwadamarəg kə Zəran Yesu, kiyava taa əlbəg maraw kə lii ar Yahudah biya. Əgaa ba nə iin əndkwana gatan bi kə sawari vak kə uud biya,

17 danal bi dlaş damma wurshalim da vak lii jarkwarajəg kə nəg kə zərbələgah biya. Dəgiti bagan naiya, batwatswatsəra ka dagal kəskai damma haaya Arabiya, təhalakwaha ka gwiya saas kəskai damma Dimasku.

18 Danal təhala viig həkərəd' damma wurshalima da nəgha Kefas kwa dəhav də Siman Bitrusa. Ən əgaa kə həngah kəlawə tar dləb əmtad də iina.

19 Nəghana bi nai aandzu ba pall ma zərbələgah biya, ba Yakub zəra babba Yaazhigəla.

20 Dəgiti ən viindkurnai na bak jiijiira tə vuukwa Daadamazhigəla, fiid bi wan tagkur nai biya.

21 Təhalakwaha, kaa dagal kəskai damma haaya Suriya ard Kilikiya.

22 Ma sarta kwahiina, dlamakəlaaa lii gata Kristi kwar ma Yahudiya, sərarkwaka biya.

23 Cinggara bad cingg taakiya, “Daddakwa ndza vəlakiyam dlaşba wurwur na, ən wan ndakwan taa ələgə fadghərən kwa ndza badza da nə iin wur na!”

24 Kaa gala Daadamazhigəl kə iitər mbakyarvad dəgiti əgaa nə iin tədvad kaiya.

2

Haiyanthaig nə kyaləma zərbələgah də Bulusa

1 Təħala viig kəlawa tar uufada kaa gwiya dagal kəskai damma wurshalima. ma sarta kwahiina, danal əmtad də Barnabasa ard Titusa.

2 Marghwada ma səng nə Daadamazhigəl taakiya dəgama. danal ba nai da vaakwahiina, kaa fəgaafəg kəskai kə dzaghər də kyaləma maalaha dlamakəlaaa lii gatəga, kaa tagtərtag kəskai kə dsuuli ən tagtər nai kə əlbəg marawa kə uudahi kwar Yahudah biya. ba iitər pall wa tagantər nai kə əlbəga, adaba aa nal bi nə fa ndzəðar ma tlər kə gyaagyan biya.

3 Titus tsahgwa dagalara, wa ba zhiila Hellas nə iina, maay wa fəghara barari kə bagara aguvac biya.

4 Ələbəga kwa ciyət təghər kə 6a aguvaca, ciyər mbakyarvad zaraabaha fiidfiida kwa saraghan siħasibana, saraghan kwakyarvad ar badzədan kə kwara ghərən kwa kiyam də vakai nə miyam tədvad Kristi Yesu. ar naa nəkiyamdadal kə əvaha.

5 Kəm haitərant bi aandzu ba hədīikən biya, kəm na tsufant kə jiira əlbəg maraw kiyavaruwa.

6 Uudahan kwa tagav taaiya ar mamaalahna, fararaa bi nə iitər aandzu ndau təghər kə dəgiti kwan tsag nai biya, man zharəg naiya aandzu ar hulfa kwar kə uudah nə iitəra ba dəgit pall vakara, adaba maay nə Daadamazhigəl fa dagar ma uudah biya.

7 Dlakulvakwaha, nəgharanəghəg kə dsuuli fəghwadəm nə Dadamazhigəl kə tləra taa əlbəg maraw kə lii bagavtəra bi na aguvac biya, bandkwa favdəm ma dəv kə Bitrus nə taa əlbəg maraw kə Yahudah kwa bagavtərabag nə aguvaca.

8 Ba Daadamazhigəl kwa bagaa tlər ma

ərvidmahuda Bitrus kiyava nəg kə zərbələgə Yesu da vak Yahudaha, ba iin dlaş wa 6agaa tlər ma ərvidmahudar kiyava nəg kəskai kə zərbələgə Yesu da vak lii ar Yahudah biya

⁹ Marghwada ba nə Daadamazhigəl kə herəraana, az Yakuba, Bitrusa, ard Yuhwana, lii favtəra nə 6a tləra maalər təghər kə dlamakəlaaa lii gatəga, kaa caukəmndacaug kə iitər baz kaiya baz Barnaba bad ərvidmahud palla. Haiyamndanthaig də ghəramnd taakiya kəm dagal da vak lii ar Yahudah biya, iitər dlaşa ar da vak Yahudaha.

¹⁰ Ar dzamkəmdant taakiya aa viya bi məlgaru kə talagah biya, adaba kaiya ba dəgiti ndzan kəməg nai ba wurwur wana.

Taghartag nə Bulus kə əlbəg kə Bitrus bamma gyi ma gyiya

¹¹ Ma sarta kwa sahi nə Bitrus damma Antakiya, kaa tagartag kəskai kə əlbəg bamma gyi ma gyiya kwakyarvad haipan bat balabala.

¹² Ma zəngwəra, ndza zəgan kə kaf əmtad də yaa daddaha gatəga kwar Yahudah biya. təhalakwa 6əlatərət ba nə Yakub kə kyaləmah damma Antakiya, kaa həzhahəg kə Bitrus daghuvana. Bagabag nə iin kwana mbakyarvad gədza lii na bagəvtəra nə aguvac kə lii ar Yahudahən biya.

¹³ Bagara bandkwah dlaş nə kyaləma lii gata Yesu ma Yahudah kə muuniya band Bitrusa, vi-yardəmvig baz ghəra Barnaba damma muuniyəra.

¹⁴ Nəghanaka ba nai ar maay 6a dəgatər tə 6uula jiira əlbəg maraw biya, aiyamai kə Bitrus təvuukwa uuolah badəma, “Kəgha agha zhila Yahudaha, agha 6a ndzəgan bandkwa 6ag nə lii ar Yahudah biya,

maay əndkwa 6a nə yaa Yahudahi. Aujilbəg agha fətəra barari kə lii ar Yahudah bi kə gata də Daadija Yahudahi?”

Katavtarətkatəg nə Yahudah ard lii Yahudah ba tə duul palla

15 Bak jijiira kiyam Yahudah nə miyam tədvad yiiga, kiyam lii ar Yahudah biya ma yaa dadda haipah biya,

16 kiyam sərgasərəg taakiya tləkəna bi nə uud kə ndzəgan kwal haip təvuukwa Daadamazhigəl tədvad gata tsaga adzahadzaha Muus biya, bamma fədghərətfəg nə uudan tə Yesu Kristiya. mbakyarvad kwaha famdəghərətfəg ghəravamnd tə Kristi Yesu. 6agamndaħag kwana kwakyarvad kəm tləkəna kə ndzəgan kwal haip tə vuukwa Daadamazhigəl tədvad fadəghər tə Kristiya tədvad tləraha tsaga adzahadzah Muus biya. Adaba maay wa tləkəna ndzəgana kwal haip tə vuukwa Daadamazhigə tədvad tsaga adzahadzaha Muus biya.

17 Akwama nallnəg taakiya kiyam na tləkəna kə ndzəgana kwal haip təvuukwa Daadamazhigəl tədvad fadəghər tə Kristiya, kaa tləkiyamatləg nə uud kə ghəravamiyama də haipa, aitsa, maradamarəg wan taakiya tləra Kristi haighanthaig də haipa? əndkwah biya!

18 Akwama gwiya ndəranantndərəg kə dəgiti dla-gana nai wura nanalnəg kə dadda kəla adzahadzaha.

19 Tədvad tsaga adzahadzaha Muusa əmtsanaəmtsəg kwakyaevad adzahadzaha, kiyava ndzəgan kəkai kə Daadamazhigəja.

20 Hèrtakuthèrtèg nè uud èmtad dè Kristiya. ndakwana kai bi wa ndzègan dè ghèrar biya, Kristi wa 6a ndzègan ma kaiya. Kwan kè ndzèganèn 6a naiyna, ndzègan tèdvad fadèghèr tè Zèra Daadamazhigèla, kwa waiyakutwaiga vèladavèlèg kè shifègan mbakyarvad kaiya.

21 Ën vinabi kè herèrra Daadamazhigèl biya. Akwama tlèkènatlèg nè uud kè ndzègana kwal haip tèvuukwa Daadamazhigèl tèdvad gata nadzahadzaha Muusa, maradamarèg wan taakiya èmtsèga Kristiya mbats nalnèg bak gyagyaana.

3

Gata Adzahadzaha Musa ma fadghèr tè Kèristiya

1 Kuram Galantiyaha, am dlagaha? Aa da nau kè hènkalaruwì? Tangankur bat balabal naiy kè əlbèg tèghèr kè Yesu Kèristi kwa èmtsaa tè tlaba hèrtèga.

2 Ën naa ndavkuru ndavèg palla. Cauwama mbakyarvad am gataa adzahadzaha Muus nè uu-ram kè Shidkwa Daadamazhigèl nii, cauwama mbakyarvad famdghèrètfèg tè əlbègi cinnagma nè uuram hi?

3 Hulfa kwar kè dlagèr wam dè vakai nè uu-ramni? Famarzha dè Shidkwa Daadamazhigèla, iin wan kwan ndakwana am naa ghyèng dè dègitì naag nè ghèraru kè bagaana!

4 Mbats dlagahan huñamuu nè uuram shahshahèn nalnèg ba gyagyaana?

5 Ën gwiiya ndavkurundavèga, mam tlatlèg nè uuram vèlakurvèlèg nè Daadamazhigèl kè Shidkwani ma kuoram kiyava 6a dègaha jappèr kwakyanvad am gata tlèri tsag na adzahadzaha

Muus nii, mbakyarvad cinngamacinng kē əlbēg
Kēristi am fēdghērēt tē iin hii?

6 Bandkwah nē Ibrahim “fēdghērētfēg
tē Daadamazhigēla, kēdlēgharnakēdlēg nē
Daadamazhigēl kē iin kē kwan uuda jiirjiira.”

7 Nēghamakanēghēg kwan, taakiya, lii dē
fadghēra iitēr nē zarha Ibrahimia.

8 Vinndavinndan ma kakada Daadamazhigēl ba
wur taakiya, lii ar Yahudah biya ar datlēkēnatlēg
kē nēg kē uudah jiirjiir tē vuukwa Daadamazhigēl
tēdvad fadghēra. Adaba tagavar ba wur nē əlbēg
maraw kē Ibrahim taakiya, “Ar da tlēkēna tēdvad
kēgh nē lii ar Yahudah bi kē barka.”

9 Mbakyarvad kwaha, lii dē fadghēra da
vēlvētērvēlēg nē bark əmtad dē Ibrahim dadda
fadghēra.

10 Adaba badēm nē lii tlatla taaki da cautērcaug
nē Daadamazhigēl kwakyarvad ar gata adza-
hadzaha Muusa. Ar tlafatlatana. Adaba vin-
ndavinndan ma kakada Daadamazhigēl taakiya,
“Badēm daddakwa bagaa bi kē dēgitahi vinndavin-
ndan ma kakada adzahadzaha Muus biya, tlafat-
lafan nē iina.

11 Salsēg ba dat əbalabal, taakiya, maay wa
nēgalnēg kē uuda jijiir tē vuukwa Daadamazhigēl
tēdvad gata tsaga adzahadzaha Muus biya,
adaba vinndavinndan taakiya, “Uuda jiirjiira,
da tlēkēnatlēg kē shifēg tēdvad fadghēra.”

12 Adzahadzaha Muusa shah nē iin dē
fadghēra, bandkwa vinndavinndan taakiya,
“Daddakwa bagabag badēm kē dēgitahi tagava
ma adzahadzaha Muusa, da tlēkēnatlēg kē shifēg
tēdvad iina.

13 ngədlakiyamangədləg nə nə Kəristi sagal ma tlafəga adzahadzaha Muusa, navdalnəg tsau kə dəga tlafəg kəskəmyama. Adaba vinndavinndan ma kakad taakiya, “Badəm nə daddakwa hərtəvət tə gugyəmba dakara, tlafatlafan nə iina.”

14 Varakiyamndavarəg nə Kəristi mbakyarvad barkən vəlavər kə Ibrahim, iin wa tlakəna kə lii ar Yahudahən bi tədvad Kəristi Yesu. Bandkwah ghərava miyama, kiyam da tləkəna tədvad fadghər kə Shidkwa Daadamazhigəl kwa takiyama nə iin kə langyiyaana.

Shahshaha ndzəgana adzahadzaha Muusa ard Langiya

15 Zaraabaha ard ənghwasaha, ən vəlkurvələg kə garava dəgiti namətnəg nə uuram kə 6agaana. Akwama ngudfarantngudəg nə uudah bu kə langyiya dləba ar fədəm kə dəva kiyava fədghərətfəg tə vakaiya, maay nə daddakwa masdamasəg biya dləba maay daddakwa fəgarnafəg kə dəgit təghər biya.

16 Təgharatəg nə Daadamazhigəl kə langyi kə Ibrahim ard hulfaana. Vinndabi taakiya, “də hulfah biya” kwa maradamarəg mandki ar ba dyak biya, əndkwah biya, “hulfagha” am nə uud taa kə iina, ba uud palla, kwa iin nə Kəristiya.

17 Dəgiti ən tlatləg naiya iin wana, təgharatəg nə Daadamazhigəl kə langyi kə Ibrahim dləba maradamarəga. Adzahadzaha Muus savda təhala viig dərmək uufəd də kulhəkərda, nədalbi kə langyi kwa taa nə Daadamazhigəl ba wur kə maay nə tləran biya.

18 Akwama tləkəna tədvad gata adzahadzaha Muus nə uuud kə gwiiga barka vak Daadamazhigəla, mbats ma tləvkəna bi tədvad langyi biya. Adaba tlakəna tədvad langyi nə Ibrahim kə bark vak Daadamazhigəla.

19 Akwama bandkwah ci tsaa, savdagha kwak-yarva dau nə adzahadzaha Muusi? Favarna kiyava 6a tlər kə uuud də adzahadzaha Muus tangw damma sarta kwa da sii nə hulfa Ibrahim kwa tavara nə langyi mbakyarvad iina. Vəlavda tədvad Zərbəlgah nə adzahadzaha Muus kiyava daddakwa ghaciga mataataka Daadamazhigəla ard uuda.

20 Maay nə tləra ghacig mataataka akwama ba uuud pal biya, adaba Daadamazhigəl ba palla.

Dəgiti tuuk vakai nə Adzahadzaha Muusa

21 Mbats Adzahadzaha Muus 6a tləghum də langyiya Dadamazhigəli ciya? Maay əndkwah biya! Akwama məng nə kwatlərn kə Adzahadzah kwa da vəlkiyam daala shifəga, ma tləvkənatləg nə jiira Daadamazhigəl tədvad gata Adzahadzaha Muusa.

22 Adaba vinndavinndan ma kakada Daadamazhigəl taakiya, badəm nə duniya mazhangyil kə kwarga haipa. Kwakyarva cauyamacaug kə langyiya Dadamazhigəl tədvad fadghər tə Yesu Kəristi, da vələvtərvələg kə lii fardəghərətfəga.

23 Lakwti sagau nə fadghəra, ndza kiyam ngangan band əev mazhangil kə kwarəg adzahadzaha, da 6aga ba sarta marazha fadghəra.

24 Mbats ndza adzahadzaha Muus wa ndza markiyam duula, da sahi ba nə Kəristi wa

tləyamkəna nə miyam kə ndzəga kwal haip təvuukwa Daadamazhigəl tədvad fadghəra.

²⁵ Səv ba nə fadghər ndakwana, kiyam madlabi mizhadəva adzahadzaha Muus biya.

²⁶ Adaba badəmaru am zarha Daadamazhigəl tədvad fadghər ma Kəristi Yesu.

²⁷ Bagakurabag nə uud kə tsuufəg badəmaru ma Kəristi, dlaba fəkurəm nə uud kə sədava Kəristi

²⁸ Mbakyarvad kwaha, madlabi taakiya Yahud waha Kərdi wah biya, ma zəra hənyaha ma εev biya, ma uus waha ma ghwaləv biya, badəm am ba dəgit pall ma Kəristiya.

²⁹ Akwama am dəga Kəristi nə uurama, namalnəg kə kudəga Ibrahima, lii da caawa dəga gwiiga tədvad langyiya.

4

Fadəghər tə Kristi ma adzahadzaha Muusa

¹ Ma sarta kwa ba zarh nə dadda gwiiga, ba kalkal nə iin da εva, aanzdu ba dəgan nə dəgit hənyah badəma.

² Dadda gwiigen ba miizhadəva lii həkyəgana tangw damma sarti fa nə daddaana.

³ Bandkwah nə miyama lakwti sagau nə əuula Kristiya. ndza kiyam band εvah vak ndzəda tləksəra duniya.

⁴ Bagaa ba nə righəga sarta kwa fa nə Daadamazhigəla, kaa 6əldi6ələg nə Daadamazhigəl kə Zəraana, sahi tədvad uusa. Favdəm mazhagyil kə adzahadzaha Muus bamma sarta yiigaana,

⁵ mbakyarvad varterdan kə lii miizhagyil kə adzahadzaha Muusa, natərdalnəg kə zarha Daadamazhigəla.

⁶ Adaba am zarhaana, 6əladibələg nə Daadamazhigəl kə shədkwa zəran damma ərvidmahudaruwa, Daadamazhigəl taakiya, "Abba! Daada!"

⁷ Agha madla bi nəng ev biya, agha zəra Daadamazhigəla. Nəghalnəg tsau kə zəra , nakadalnəg nə Daadamazhigəl kə dadda gwiiga.

Ta nyahwa Bulus tə Galatiyaha

⁸ Ndjam sərgai kə Daadamazhigəl wurwur biya, ndjam 6agar k watənahər kə ghəllaha kwa bagaa nə uuda.

⁹ Adaba ndakwana am sərgasərəg kə Daadamazhigəla, dlaşa sərkwursərəg nə Daadamazhigəla, am gwiya da mər dlaş miizhagyil kə kwarəg ndzədəa duni kwa maay nə tləran biyi? Aujilbəg dlaş am gwiya na nəg kə evaha təri?

¹⁰ Am vəldavələg kə ghəraru kə tsuufa kyalma həngaha ard kyilaha, ard sartaha, ard viigaha.

¹¹ Ən gədzəkurgədzəga, adaba mandki badəm nə dlafi ən huşəg nai təghər kəskuuramna nalnaəg ba gyaagyaana!

¹² Ən ghalakuuram zaraabahara, namalnəg band kaiya. Adaba kai ndakwani mana nal band kuurama. Bagamwi bi nə uuram kə haip biya.

¹³ Am sərgasərəg taakiya yang biyin 6agananainā, iin wa wurghwant 6uu lankur əlbəg maraw ba zəngwa.

¹⁴ Aandzu ba sakurdaasəg kə damuuw nə yang-biyin 6aga na nainā, bakəvakwaha nenəmkwi biya

dlaħa lamwabi kē fa hyəmi tē kai biya. Caawamkwicaug band zerbèlgħah ma ghərazhigħela, band kwa caawama nē uuram kē Kristi Yesu dē ghəraana.

¹⁵ Ndzam dlaiga ba vaivaiy ma sartiina! Ən hwadag nai ndkwana mbakyarvad cinggamwanacinga? Ən sərgasərəg nai ma sartakwahiina aandzu ba zera gyiyaharu ndkwani ma tadamdata dəgħi am vəlwana!

¹⁶ Mbats nanalnəg nai kē tləghumaru ndakwan kwakyarvad tagankurtag kē jiira?

¹⁷ Kwanahan kē uudaha ar kēma ndzəgan dē kuurama, dəgiti ar tlatləg nē iitəra ba ghawda. Ar naa tagkwiyamtagwa əmtadfa, mbakyarvad ar viyət kē hənkalaru babəm da vakatəra.

¹⁸ Maraw nē kēma hulfa ndzəgan əndlkwana. Aa 6agarbag ba kəlahəng bandkwana, ba mar nəgha kai vakaru nē iitər biya.

¹⁹ Kuuram zaraabahara, ən gwiya huha dlaða ya kuurama. dlaða ən za ba vuuk dē kwanən kē dlaða bamma ndzandzəg nē hənkala Kristi ma ərvifmahudaruwa.

²⁰ Akwamana ba əmtad dē kuurama ndakwana, ma mbəðanambədəg kē kunghyara. Adaba ən dzama ghər ba vaivai mbakyarvad kuurama.

Garav təghər kē Hagar ard Saratu

²¹ Tagamwataga, kuuramən am gata ba adzahadzaha Muusa, nəghamakanəghħeg dē dəgiti tsag na adzahadzaha?

²² Adaba vinndavinndan taakiya Ibrahim ndza dē zarh buwa ghwalvaha, palla yava tədvad uusa kwa əva, pall dlaða tədvad uusa kwa kwara ghəraana.

23 Zəran kwa yava də uusa əva, tlakəna band kwa tləfkəna nə zarha. Kiyava zəran kwa yava də uusa kwa kwara ghəraana yava tədvad langyi kwa təghara nə Daadamazhigəla.

24 Kwan kə garava əmghwasahaana, iin nə langyi buwa. Hagar iin wa yaa əva.

25 Hagar wa naldən kə garava Aghwa Sinai kwa ma haaya Arabiya. Iin nə garava kəsa Wurshalima ndakwana, adaba iina ard zarhaana ar ba evah badəma.

26 Adaba Wurshalima kwa ma ghəazhigəla də kwara ghəra, dlaşa iin baabamiyama.

27 Vinndavidan taakiya, “Bag kə hwadaga kəgh uusa kwa yigha bi kə zər biya, Agha tləhga hwadaga mbakyarvad tapghanabi kə dlada yaa zər biya, adaba zarha uusa kwa duughars nə zhiilana əgarəbag ba dyeka. Jaruujig kə zarha uusii də zhiilaana.”

28 Aiciya, zaraabahara, niyamalnəg ghəravamiyam kə zarha Daadamazhigəl tədvad langyiya band Ishaku.

29 Ma sartakwahiina zərən yava band kwa yahav nə zarha vəlgharvələg kə dlađ kə zərən kwa yava tədvad ndzəđa Shidkwa Daadamazhigəla. Bandkwah dlađ tangw dat hiinana.

30 Vinndavinndan ma kakkadə Daadamazhigəl taakiya, “Lagwdalagw kə uusən evana ard zəraana, adaba zərən yava də əvana da maay tagwa dəga gwiig əmtad də zəra uusən kwa kwara ghərən biya.”

31 Mbakyarvad kwaha zaraabahara, kiyam zarha uusiin kwa əva biya, kiyam zarha uusən kwa də kwarəga ghəra.

5

Kwara ghər ma Kristi

¹ Kwakyarvad ndzəgana kwara ghəra iin wa ngədlakiyam nə Kristi. mbakyarvad kwaha għacamaghacəg bad ndzəda, gwiya vəlambi dlač kə ghəraru da mazhagyil kə zuukiya ɛva biya.

² Aiciya, cinqamcinnga, kai Bulus wa tagkur kwana, akwama haiyamanthaig ғagkuraa nə uud kə aguvaca, mbats maay nə tləra Kristi vakaru biya.

³ Ən gwiya ba tagkurttag taakiya, badəm dad-dakwa haiganthaig gata adzahadzaha ғa aguvaca, nallnəg barari gatəgaan kə adzahadzaha muus badəma.

⁴ Kuuramən am ғa kəlandzədaru kə tləkəna nəg kwal haip təvuukwa Daadamazhigəl tədvad gata adzahadzaha Muusa, samdalsəg kə ghəraru ma gata Kistiya.Tərdamatərdəg tə herəra Daadamazhigəla.

⁵ Adaba tədvad Shidkwa Daadamazhigəla ard fadghəra, nə wa kiyam pakkəg nə miyam də fantaa kə tləkəna jijjira.

⁶ Adaba ma kiiyam də Kristi Yesu nə miiyama, aandzu ғagakaħbag nə uud kə aguvaca, aandzu ғagakaabi nə uud biya, maay tləran vakamnd biya. Dəgħi maraw vakamnda, iinfadghəra kwa mara ghəran tədvad waiyakəvəra.

⁷ Ba zəngw am za vuuk ba vaivaiya. War wa tsakurva kə gata dəga jijjii?

⁸ Hulfa kwan kə valla uuda sahi vak Daadamazhigəl kwa dafakurətdahəg biya.

⁹ Bandkwa tagavdan taakiya, “Zər yisti ba hədiikən wa fəgara ciig kə bəruudiya.”

10 Mbakyarvad hweda miyam ma Kristiya, fandghərfəg naiy taakiya am maay gata kwatlern kə əlbəg shah də dəgar biya. Daddakwa na ciya hənkalaruwa da vəlvarvələg nə dlada, aandzu ba war nə iina.

11 Zaraabahara, akwama gwastaan ən taa ba əlbəg marawa təghər kə 6a aguvac naiya, aujilbəg kaci kə uudaha gwastaan ar vəlgwa ba dladi? Akwama bandkwaha, əlbəgar təghər kə əmtsəga Kristi tə tləba hərtəga nalbi kə dəga məbəda uuđ tə duul biya!

12 Lii ar ciya hənkalaruna, nguləm mara datlant kə ghəratəra!

13 Zaraabaha, sahakurantfahəg nə uuđ kiyava kwaraghəra. Famfəg kə kyəmiya analbi nə kwaraghəraru kə dəga 6a dəgiti naag nə vəgh biya. Dlakulvakwaha 6agaməbag kə tlər də kwaraghəraru am waigan kə zaraabaharuwa.

14 Adaba badəm tsagaana adzahadzaha Muusa ghaca bad dəgit palla kwa taakiya, “Waiga kə zəraabagha band ghəragha.”

15 Akwama am zavəghad zaraabaharuwa dləba am hadzakava, famfəg kə hənkala, badzamdabi kə ghəraru biya.

Sahsaha Shidkwa Daadamazhigəla ard ndzəgana vəgha

16 Naagara, 6agaməbag kə ndzəgani naag nə Shidkwa Daadamazhigəla. Akwama 6agaməbag əndkwana, am maay gata ndzəgana vəgh biya.

17 Adaba ndzəna vəgha haigant bi də Shidkwa Daadamazhigəl biya, shidkwa Daadamazhigəl dləba haigant bi də ndzəgana vəgha biya.

Kwanaham kē hēnkal buwaēna ar 6a tlēghum dē ghērahātēra. Iin wam bagēnabi nē uuram kē dēgiti am naag nē uuram kē bāgan biya.

¹⁸ Akwama Shidkwa Daadamazhigēl wa 6a tlēr dē kē urama, am mazhagil kē tsaga adzahadzaha Muus biya.

¹⁹ Tlērahi kwa bāg nē ndzēgana vēgha maradamarēg ba tē bālabala. Iitēr nē 6a kuuya, 6a gwaragwara, ard gata cīnnga ēmtakēra kwa dēga tsa zhīruwa,

²⁰ ard 6a kwatēnahēr kē ghēlla, ard uukya, ard naabi kē zēraaba, uushava, sēlga kē zēraaba, nguda ērvīdmahūda, naa ghēra, ard tlakwatsiga,

²¹ ard sēlga ard tsēg nē kya, ard hulfa tēr badēma. Ñn bēlkur kē kiiba ndaiga, band kwa tangankur nai ba wurwur taakiya lii 6a hulfa kwanahan kē dēgita ar da tlēkēnabi kē dēga gwiig ma tlēksēra Daadamazhigēl biya.

²² Dēgiti vēlēg nē Shidkwa Daadamazhigēla iin nē waiyakēva, ard panahnaha ērvīdmahūda, ard gabērēra, ard fa ērvīdmahūda, ard jiira,

²³ ard kalaliya ard agha duuwant kē dēgiti naag nē vēgha. Lii 6a hulfa kwan kē dēgitaha da maay tēvtēr nē shari biya.

²⁴ Badēm nē lii dēga Kristi Yesu hērtarēthērtēg kē tlēra vēgha ard dēgitah shahshah kwa naag nē vēgha.

²⁵ Vēlakiyamvēlg tsau ba nē Shidkwa Daadamazhigēl kē shifēga, aa 6a nē Shidkwa kē tlēr dē kēmyam ma ndzēgana miyam badēmma.

²⁶ Niyamalbi kē lii dē dēkdēka ghēr biya, bi lii ciya hēnkala zaraabah biya, bi lii naabi kē

zaraabah biya.

6

Ba dəgit marawa kə uudaha

¹ Zaraabahara, akwama nəghamanəghəg kə uuda ma haipa, kuuramən am ndzəga ma Shidkwa Daadamazhigəlna, am gwidan kə uuda nə iin dat əuula. Famfəg kə hənkala, anabi dlaš dlakulva saa də zarab dat əuula agha dəm damma fishəg biya.

² Məlamarumələg kə zaraabaharu tədvad kəsa dlada kyalmaha. Am da righəg əndkwan kə adza-hadzaha Kristi.

³ Akwama tlatləgan nə uudan taakiya məng nə dəgit tuuk vakai nə iina, mbats maay nə dəgiti tuuk vakai nə iin biya, valaba ghəraana.

⁴ Aa zharnazharəg nə uudan kə tlərani 6ag nə iin ndana. Akwama ba marawa, lakwti da tida fidavəgh də dəgiti 6agaa nə iin də ghərana, bamma gəra ghəran də uudi tlərn biya.

⁵ Adaba 6agabag kə maraw aandzu bawara akəsəg kə kadlanga ghəraana.

⁶ Badəm nə daddakwa tsagəvaru nə əlbəga Kris-tiya aa tagwnatagw kə dəgaha harər badəm də daddakwa tsagarutsaga.

⁷ Valamndabi kə ghəraru biya, 6agabi marvara nə dyəmdyəmər kə Daadamazhigəl biya. Badəm nə dəgiti aa riiga nə uuda, iin wa da ghudəg nə iina.

⁸ Adaba ma riyarig nə uudan də naaga ərvidmahudaana, da ghudəgan kə əmtsəga. Akwama aa riiga də naaga shidkwa Daadamazhigəla, da ghudəgan kə shifəga tangwa damma zərazəra.

9 Mbakyarvad kwaha kuðeyamalbi də 6a dəgit maraw biya. Adaba akwama kuðeyamalbi, kə 6agan biya, da sagau nə sarta kwa kiyam da ghudəg nə miyam kwa də barka.

10 Mbakyarvad kwaha, ba kəla sarti kiyam tləkəna nə miyam kə dūula bagaana, məlamarumələg kə uudah badəma, kyambar zaraabahamiyami kwama Krəstiya.

Əlbəga mbasuumbasa

11 Zharazharəg kə hulfa vindəgahan dyakdyakən vindankura nai də dəvara.

12 Aiciya uudahanən ar na ba ma cingaba dəgatər nə uudna, iitər wana fəkura barari 6akura nu uud kə aguvaca. Ar 6akur kwana adaba ar gədza dlaðən ar da huñəg nə iitər mbakyarvad hərtəga Kəristiya.

13 Aandzu ba lii bagavtərabag nə aguvac ndakwani ar maay tsuufa adzahadzaha Muus biya. Ar naa ba ma 6akura nə uud kə aguvaca kiyava taakiya iitər wa fakura 6akura nə uud kə aguvaca.

14 Kiyava kaiya ən maay təða fəðavəgh biya, bamma təghər kə hərtəga Yaazhigəl Yesu Kəristiya, Adaba tədvad əmtsəgan tə tləba hərtəga nə wa dūuwanars nai kə ndzəgana duniya, dlaða əmtsanaətsəg kwakyarvad dəga duniya.

15 Bagəbagan nə aguvaca gagabi na aguvac biya maay nə dəgiti tuuk vakai nə iini, dəgit marawa kə uuda, aa nalnəg kə daala vərdəggə.

16 Gagəra ard zhuwadaala aa dzadzəg təghər kə lii gata kwan kə dūul badəmma, kwa yaa izraila ba jiijiira.

17 Cigət ndakwana da təvuuk zaraabahara, aa gwiyabi nə uudan kə gagyakai də dəgiti tlər biya, adaba vavərahan tə vəgharna maradamarəg taakiya ən eva Yesu naiya.

18 Aa ndzandzəg nə harərra Yaazhigəl Yesu Kəristi əmtad də Shidkwaru zaraabahara. Amin.

**Glavda NT Portion
Portions of the New Testament in the Glavda language
of Nigeria**

copyright © 2024 Luke Initiative for Scripture Translation

Language: (Glavda)

Contributor: Luke Initiative for Scripture Translation

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-05-10

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 9 May 2025 from source files dated 10 May 2025

2a8aae58-fd4b-5cef-8aad-aa54853515aa